

Ścieżka edukacyjna „Szlakiem Trzech Wąwozów” Nowa Wieś Wielka

Jesteśmy w Nowej Wsi Wielkiej w gminie Paszowice, na terenie Parku Krajobrazowego „Chełmy”. Pierwsze zapiski historyczne na temat wsi pochodzą z 1352 roku. Prawdopodobnie została założona jako kolonia górnicza. Mieszkańcy sołectwa zajmowali się głównie pracą w lasach i kamieniołomach, a także hodowlą zwierząt. Do wsi należały rozległe lasy, które były terenami łowieckimi.

Do 1945 r. na terenie miejscowości znajdowały się dwa młyny wodne, wiatrak, kościół, trzy gospody, tartak, gorzelnia, dwie szkoły (ewangelicka i katolicka), dwór, dwa folwarki, 113 domów (łącznie z Nową Wsią Małą). Po 1945 roku wieś znacznie się wyludniła, nie odrodziły się dawne drobne zakłady przemysłowe. Z dawnych zabudowań dworskich pozostał budynek mieszkalno – gospodarczy, z pałacu zachowało się tylko podpiwniczenie, a także mury dwóch stodoł.

Poniżej kościoła znajduje się pomnik poległych w wojnie w 1870 r. i w pierwszej wojnie światowej. Na samym krańcu wsi można także odnaleźć resztki młyna wodnego, zachowało się też wiele domów z połowy XIX wieku.

Sołectwo ma wiele walorów przyrodniczych. Na rozdrożu między Nową Wsią Wielką a Małą, na Storczykowym Wzgórzu, runo kryje 7 gatunków prawnie chronionych storczyków.

Następnym walorem miejscowości jest sąsiedztwo trzech wąwozów: Wąwozu Lipa (rezerwat), Wąwozu Siedmickiego (rezerwat) i Wąwozu Nowowiejskiego. Na ich terenie znajduje się wiele ciekawych okazów fauny i flory.

Zapraszamy na wędrowkę Szlakiem Trzech Wąwozów, który rozpoczyna się właśnie tutaj.

Storczyki

Stworzone przez Fundusz Partnerów w ramach programu „Szkoly dla Dzieci 2009” realizowanego przez Fundusz Partnerów dla Środowiska w ramach WFOŚiW i realizacji w ramach projektu „Storczykowe Wzgórze - edukacji Szlakiem Trzech Wąwozów” Głównego Ośrodka Kultury w Paszowicach.

Organizatorzy:

Sponsorzy:

TOYOTA

Partnerzy projektu:

Patronat medialny:

Ścieżka edukacyjna „Szlakiem Trzech Wąwozów” Rezerwat przyrody „Wąwóz Lipa”

Rodzaj: geologiczno – florystyczny; powierzchnia: 101 ha; utworzony 12 listopada 1996 r. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych naturalnych lasów oraz zbiorowisk naskalnych wraz z różnymi typami pomnikowych głazów narzutowych. Według klasyfikacji przyrodniczo - leśnej rezerwat znajduje się w granicach V Krainy Śląskiej, dzielnicy Przedgórze Sudeckie, a według podziału fizyczno – geograficznego usytuowany jest w południowo-wschodniej części mezoregionu Pogórze Kaczawskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pogórze Zachodniosudeckie.

Na uwagę zasługuje zróżnicowana rzeźba zboczy wąwozu z różnymi typami wychodni skalnych i rumowiskami skalnymi oraz zachodzące procesy stokowe (obrywy, osuwiska, odpadanie). Możemy tutaj odnaleźć różne odmiany skalne głazów narzutowych (eratyki skandynawskie), które dochodzą do 6 metrów obwodu. Charakterystycznym elementem rezerwatu jest skalista dolinka o długości 500 m ze skalistymi basztami i ambonami. Powstała ona w wyniku działalności erozyjnej, która rozwinęła się w obrębie staropaleozoicznych skał zieleńcowych jednostki geologicznej Rzeszówek - Jakuszowa. Przez dolinę płynie bezimienny potok, który wpływa do rzeki Nysy Małej w sąsiedztwie obniżenia Rowu Świerzawy.

Płiszka żółta

Salamandra plamista

Lilia stozgotów

Naturalne zbiorowiska leśne tworzą grądy zboczowe (*Aceri Tillietum*), podgórskie kwaśnolube dąbrowy, łągi wierzbowo - jesionowe z licznymi gatunkami chronionymi, górkimi i rzadkimi we florze naczyniowej, jak perłówka orzęsiona. Ciekawym elementem przyrody jest występowanie na wychodniach skalnych zbiorowisk szczelinowych i murawowych, które tworzą zespoły zanokcicy północnej oraz murawowej. Ogółem na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 274 gatunków roślin naczyniowych.

Najbardziej wartościowym składnikiem fauny na terenie rezerwatu jest chroniony płaz - salamandra plamista (*Salamandra salamandra*), której liczebność oszacowano na kilkaset osobników. Na obszarze Parku Krajobrazowego Chełmy płaz ten osiąga północną granicę geograficznego zasięgu. Na dodatkową uwagę zasługuje gnieźdzenie się w wąwozie pliszki górskiej (*Motacilla cinerea*) występującej w górach.

Stworzone przez Fundusz Partnerstwa w ramach programu „Szkoły dla Horzowice 2007” realizowanego przez Fundację Partnerstwa do Środowiska ze środków WFOŚiR i Toyoty w ramach projektu „Storzyskowskie Wąwozy - wędkowski Szlakiem Trzech Wąwozów” Świątyni Obradki Kultury w Paszowicach.

Organizatory:

Sponsory:

TOYOTA

Partnerzy projektu:

Stowarzyszenie Przyjaciół Nowej Wsi Wielkiej i Nowej Wsi Małej
Rada Sołecka
Gospodarstwo Ekologiczne
I. S. Przymuszała

Patronat medialny:

Ścieżka edukacyjna „Szlakiem Trzech Wąwozów” Storczykowe Wzgórze

Storczykowe Wzgórze – obszar położony w okolicy miejscowości Nowa Wieś Wielka na wysokości 350 - 370 m n.p.m. Z miejsca tego podziwiać możemy wspaniały krajobraz Parku Krajobrazowego „Chelmy”. Na pierwszym planie (strona północna) widzimy „Wąwóz Nowowiejski” oraz rezerwat przyrody „Wąwóz Siedmicki” ze Zbójcekim Zamkiem. W oddali dostrzec można pasmo najwyższych w okolicy wznieść: Mszanej (z bazaltową wieżą widokową) i Obłogi.

Spoglądając w kierunku południowym dostrzegamy panoramę Sudetów z najwyższym szczytem Śnieżką (1602 m n.p.m.) Nad miejscowością góruje wieża kościoła filialnego Wniebowzięcia NMP z 2 połowy XV w. Wzgórze i okolice to teren rolniczy - leśny z miejscowym zadrzewieniem śródpolnym, które stanowi schronienie dla wielu gatunków zwierząt. Łąki i pastwiska pokrywa roślinność łąk świeżych - niżowych i górskich, które są przyrodniczo cenne nie tylko w Polsce, ale również w Europie. Nazwa Storczykowe Wzgórze, nawiązuje do obszaru, na którym stwierdzono liczne występowanie gatunków z rodziny storczykowatych, które w miesiącach wiosennych tutaj możemy spotkać.

Kukułka brzoza

Bulawnik mieczolistny

Podkolan biały

Kukułka brzoza - Storczyk brzozy (Dactylorhiza sambucina)

W Polsce gatunek ten narażony jest na wyginięcie (według „Czerwonej księgi roślin”). Jej występowanie ogranicza się wyłącznie do południowych rejonów kraju, gdzie przebiega północna granica zwartego arealu środkowoeuropejskiego. Na Śląsku gatunek ten rośnie obecnie tylko w Sudetach. Żyje w symbiozie z grzybami, jak wszystkie storczykowate. Kwitnie od połowy kwietnia do połowy maja. Gatunek chroniony.

Bulawnik mieczolistny (Cephalanthera longifolia)

Bylina do 60 cm wysokości, gatunek charakterystyczny dla dąbrów, suchych łąk i ciepłolubnych zarośli. Rośnie głównie w południowej części Polski, zwłaszcza na Przedgórzu Sudeckim i południowo - wschodniej Polsce. Kwitnie w maju i czerwcu. Gatunek chroniony.

Podkolan biały (Platanthera biforia)

Bylina o kwiatach białych, o intensywnym, miłym zapachu. Kwiaty produkują nektar i wydzielają estry zwabiające cmy. Jest gatunkiem częstym na całym obszarze, w górach po regiel górny. Rośnie na łąkach i śródleśnych polanach, nad potokami oraz w widnych lasach i zaroślach. Kwitnie od maja do lipca. Gatunek chroniony.

Stworzone przez Fundację Partnerstwa w ramach programu „Szkoły dla Horoszywa 2007” realizowanego przez Fundację Partnerstwa do Środowiska ze środków WFOŚGR i Toyoty w ramach projektu „Storczykowe Wzgórze - wędkowski Szlakiem Trzech Wąwozów” Światowego Ośrodka Kultury w Paszowicach.

Organizatorzy:

Sponsorzy:

Partnerzy projektu:

Patronat medialny:

TOYOTA

Stowarzyszenie Przyjaciół Nowej Wsi Wielkiej i Nowej Wsi Małej
Rada Sołecka Gospodarstwa Ekologicznego i S. Przymuszała

